

Forfatter: Steffens, Henrich

Titel: Udrag fra Indledning til filosofiske Forelæsninger af Henrich Steffens

Citation: Steffens, Henrich: "Indledning til filosofiske Forelæsninger", i Steffens, Henrich: *Indledning til filosofiske Forelæsninger*, udg. af Johnny Kondrup ; Flemming Lundgreen-Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, C.A. Reitzel, 1996, s. 159. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-steffens01val-shoot-idm140622393056832/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Indledning til filosofiske Forelæsninger

EFTERSKRIFT

Indledning

Rytmen i det nittende århundredes danske åndsliv markeres af tre skelsættende forelæsningsrækker:

I de sidste måneder af 1802 holdt naturforskeren og filosofen Henrich Steffens på Elers' kollegium ni filosofiske indledningsforelæsninger, der åndeligt set åbnede århundredet. I forelæsningerne gav Steffens stødet til det universalromantiske gennembrud i Danmark ved at demonstrere den enhed i naturen og historien, som han selv havde fået øjnene op for blandt tyske filosoffer som Schelling, brødrene Schlegel og Goethe.

Fra vinteren 1837 holdt teologen H. L. Martensen, der året efter skulle blive ansat som lektor ved Københavns Universitet, en række forelæsninger om den spekulative dogmatik og dennes forhold til filosofiens historie fra Kant til Hegel. Forelæsningerne udbredte lyset fra den hegelske tankebygning som et forklarende skær over tilværelsens sammenhænge. Ganske vist var det Martensens hensigt at indsætte Kristus-skikkelsen som bygningens manglende toppunkt, men det lagde en stor del af hans tilhørere mindre vægt på end på den hegelske inspiration.

Endelig holdt litteraten Georg Brandes i slutningen af 1871 på Københavns Universitet de forelæsninger om "Emigrantlitteraturen", som tog afsked med århundredets idealisme, både i dennes universalromantiske skikkelse og i dens spekulativt-teologiske. Brandes' forelæsninger indsatte den positive naturvidenskab som højeste autoritet,